

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 1]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 29. Juli 1493

De curatoribus furioso vel alijs extra minores dandis

[urn:nbn:de:bsz:31-319110](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319110)

A magistratib' nō i specie idem voluit bar. in. l. vinū in. i. oppo. in. ij. sol. quā dat fm ia. de are. si cer. pe. sed relatiū alij facit rela. tionē: ad idē i genere non in spē. vt dixi i. d. l. vinū. i. pn.

b i d' p'atores. s. postea. r. hūc text. r. similes. i. q. permisu testatoris possit

vendi etiā si ne decreto res minoris intelligit bar. in. l. q. rome. s. coheredes i. si. ff. de v. obli. si dicta alienatō suis set vtilis pupillo cū alio qn sola vtili tas de per se nō sit suffic. ens causa ad vōdēdū. l. si fundus. in prin. j. eo.

c Agis m pato s. sū dū. vide se. de. in. p. i. q. vult q. b. casu tutor possit sine p. tore renun. ciare huic le. gato relicto p. quo vide qd habes p. moder. in. c. sū. de. pen. s. ego b. in. text. habeo glo. interlu. near. q. sēit p. riu. in. s. sū dū. pōe tuto. res pupillo. rō renūciat. se iuri peten. de l. time pro pupill. cer. te cū talis re. nūciatio vl. cas alienatō. quasi scā sit in reb' q. ser. uādo scrua. ri poterāt si valet sine d. bitis solēni. tatis. vt. p. bas h. p. istū. text. r. h. per. doc. maxie. Dy. r. bal. r. p. bal. i. l. tu. tor. r. ibi no. bar. ff. d. bo. pos. e. pe. de. aneb. r. imo. in. c. vt sup. de re. ec. nō. alie. r. imo. i. c. tua. d. bis. que. si. a. pre. la. r. bal. i. l. cōtra iuris. s. i. de. pac. r. dy. iac. de. are. bal. an. r. imo. in. l. ser. uum filij. s. i. de. lega. i. Itē probat. ite. text. qd. vbiq. au. ctortas in. aliquo actu. prenat. cau. sa p. pere. co. gnita talis

A magistratibus.

Sinē hui' .l. feci te notare i. l. cū eadē. j. de. h. sig. d' hic eadē actio. s. q. sit eadē dicit q. dā. s. vtilis tutele. dicit hic r. bñ q. eadē. l. i. gener' nō in spē q. teneat vtili pōt eos mouere: qa. gl. quas habuistis hoc āno dicit q. cuz magistrat' dat tutorē videtur gerere. alia tamē opi. ē vera. **De rebus eorum qui sub tutela uel cura sūt sine decreto non alienādīs.** Rubrica.

Operatores.

Postea. Ibi si testō vel codicillis rē. In ducit Ia. d. are. ad. q. qn testatores cōcedūt licētā alienādī p'dia executorib' maxie cū tutor r. curator equiparentur: ut in. c. fin. de testa. lib. vi. l. 3. glo. sit contra in. l. q. diu. C. de vi. stra. pigno. de quo no. j. de ali. r. aba. lega. l. iij. Ex. l. sequenti.

Can p. autem rei iudicate transferat dñium

Ed r. si.

Itē queri potest.

Iste. s. i. scdo nō allegat p. iac. d. are. q. pp. au. ctoritātē rei iudicate trāfferet dñiū si dñiū ēt sit possidētis r. si petētis. ita dicit ipe i. l. exceptō vbi ē vna gl. de hoc. j. de doli excep. gl. allegat hunc s. in. l. iij. i. gl. magna. s. de publi. r. inducit Ia. an agēdo rei vōdicatiōe transferat dominiū: r. hic ē casus cū hic sit verbū petere: qd. ad reales attinet: ut. l. actio in psonā. de acti. r. obli. qd. in psonali **Iste articul' male declarat sic alia. q. de clarata p. modernos r. gl. dixi i. l. pōpo. d. acqr. pos. moderni tāgūt i. l. iij. C. cōia vtriusq. iu. rē.**

Agis puto.

Si fundus. Dic p. bal. in. l. secundum cau. q. rei heredis non transit ipso iure dominium.

Fundum. Iste. s. allegauit tibi i. l. seruum filij. j. de le. i.

Non passim. Mo. hic q. aliō ē cō. cedi liberū arbitriū r. aliud arbitrium. hic est tex. iuncto sine huius. l. dum dicit pretor enī.

Sies. Hic ē tex. cā cognita est qn credi. tor instat: r. petit sibi solui. Aut ē vsurariū debitū: r. d. ei soluere: alias nō. **Mo. ta. text. q. dicit p'rio vendi nomina q. de illis bo. nis solui cōtra ordinem excusationis rei iudica. te. in. l. stipēdia. C. de execu. rei iudi. iac. de are.**

Idem pretor. Nota istū tex. p. pter gl. que ē i. l. iij. qn decre. op' nō ē. q. executor pōt vendere quācūq. possessionē. q. gl. per hūc tex. reproba. tur. facit gl. l. residuū. C. de distrac. pig. **Itē. not. qd. qn aliq. legat possessiones v' legare' et res mobiles. facit. l. vxorē. s. legauerat. j. de le. iij. Itē no. q. hic dicit tex. q. deberēt requiri consanguinei uel amici. r. ideo tu qui interpo. nis decretum scias quid facere debeas.**

Ex. s. sequenti.

Can credi debeat nūcio: r. cū alienat fund' p. uincialis p'fidis vrbis r. puincie decretū est ne

auctoritas non validat actum r. alienationem. idē p. bal. in. s. p. pretori. ex. temporis enī breuitate p' sumit q. illa auctoritas fuerit p'fisa causa nō cognita. ita cōsultit pe. de aneb. p. sil. c. xij. i. c. p. v'is factis narratis rē. vbi cōsultit q. auctoritas iudicis p'fisa propere in contractu mino. ris non conualdat q̄ctum. ergo est nulla: q. sine cause cognitione iter.

cessariū. r. cū q. scit res suas vendi quia fuit cōtu. max an iudex contumacie uel vbi bona sunt de. beat decretum interponere.

Illud queri. Nota sup hoc debz fieri sentētia interlo. cutoria. **Itē nota q. huic renūciatiōi facte p. tutorē d. z credi a lias frustra dicitur de hac. q. nunqd credat nūcio vide qd no. p. modernos in. l. ea quidē. C. qui accus. nō pos. facit. l. si. C. d. offi. p'fec. vr. maxie quia officiali iurato credit in eo qd referit. r. ad hoc fac. l. iperatores. C. de exacti. tribu. lib. x. z. gl. i. c. cū parati. ex. de app. r. ibi allegat istū tex. facit tex. rotundus in. c. ad audientā. ex. de p'crip. **Mo. ēt q. hic v' q. vr. bis p'or interponat decretū sup alienatōe fūdi puincialis. videt tex. in. l. p' diū. C. de p' di. mio. moderni no. in. l. i. C. d. p'rabē. emp. r. dicit ibi q. sit necessariū vtriusq. p'fidis decretū: ut. l. im. peratores. s. cū oriūdus. s. de admini. tu. r. ad hoc facit qd no. ino. in alie. p' di. ecclesiastica. vbi dicit expresse q. debet interuenire vtriusq. iudi. cis decretū: ut ipse dicit in. c. pastoralis extra de priuile. **Itē qn aliq. ē contumax: r. scit q. res sua vendit in casu p' misso: an debeat interueni' decretū iudicis sub quo cōtumacia est cōmissa: an illius sub cuius territorio ē p' diū. Et dicit il. lius sub quo cōtumacia est cōmissa. ut. l. i. r. ij. r. ibi tex. de bo. auc. iudi. pos. hoc cum agitur per sonali. sed cum agitur reali vide. l. cum vnus. i. si. de bo. auc. iudi. possi.******

Ex. l. sequenti.

Ecclesia an possit diuidet r. minor pmutaf.

I pupillorum. Que rit gl. qd in ecclesia an possit diuisionē facef glo. dicit q. sic: quia sicut tutor cōcedit in pmuta. tione: ut in auē. itē inuicē. C. de sac. san. eccle. r. que ē ratio differētie inter minorē r. ecclesiaz. **Dico q. ecclesia lz bētur loco minoris r. qd pl' est loco pupilli: tñ ecclesia semp ē eiusdē status: r. mior. licet ipediat eū minor etas: tñ cū nō sit ipeditētū perpetuū sicut esset in ecclesia: tamē non esset inconueniens q. possit diuidet. Sed nunquid possit minor permutare. vide gl. que dicit secus rē. tamen tex. videtur dicere q. non cū sit speciale in ecclesia. pro quo facit. s. es alie num: vbi allegatur a pretore q. potius expedit re illa carere. ad quod vide quod posuit ia. de are. qui refert in. l. ij. C. si aduersus transac.**

Si quid. Iaco. de are. inducit ar. ex. isto. s. q. d'cretū istud circa ea que permittuntur a iure possit copulatiue r. alternatiue pferri. secus in his que contra ius essent: quia tūc subalternatiue nō valet. ad hoc ipse inducit istam glo. in. c. latores. extra de de. ex. mi. Nam si aliquis diceret condemnio vel absoluo: certum est q. non valet.

Licite. Ius venditori ques. tum q. truncunq. post venditionem ipsi emptori prodest. b. d. Bart.

Aulus. Per testamentū quā. tuncūq. irritus proba. tur voluntas testatoris: ut hic. r. l. qui a patre. s. d. confir. tuto.

De curato. furio. uel alijs extra minores dā. Rubrica.

posita fuit. facit. l. si fini. ta. s. si forte. ver. festina. re. de dā. in. sec. r. glo. in. c. iurgantiū. de re iudi. r. in dubio nō p' sumitur in. teruenisse ni. si appeat. vt. habetur i. l. sciendum. d. verbo. obli. **ADDE** qd. p' terminis i. quibus con. suluit fede. cōsultit et roman' con. sili. c. lxxiiij. **Itē pre. tor. videt le. gare. Adde bar. i. d. s. le. gauerat. r. Ly. post pe. r. ibi ē bal. i. l. si. C. d. cō. p'ia. r. ray. i. l. filij. s. fi. j. ad mūic. r. guil. i. cu. in repe. l. 3. in. i. col. C. de acq. pos. vbi dicit qd. de proprio significato non veniūt res mobiles de quo vide que dixi i. l. i. in. vi. col. d. acq. pos. **I pu. pillo. rū. vi. de bar. in. l. si conuene. rit. s. p. soc. vbi voluit q. si pupill' haberet soci. um odiosuz r. maledic. tuz tunc be. ne possit p. uocare ad di. uisionem.****

De excu-
sa-tutorum.
super addi-
tionib⁹. Nic.
de nea.

Ege. xii. tabu. Nun

qd in alienatōe añ iterdictionē pro-
digo subueniatur quoquomodo.
Dico q sic. z ita adde ad istaz glo.
quam nullus allegat: ut. l. pater pro filio. circa
finē. iuncta glo. cum tex. s. de mino.

Arator. Istā. l. no. quam ne-
mo allegat: nisi dy.
in quodam suo consilio.

Consilio.

Lū dementis. Cōtra exceptio-
nez rei iudicate
curatore pmo remoto das hfdi furiosi replica-
tio pp scdm curatore q cōdēnari fac p mū z ecō-
tra: s; das replicatio ipsi prio: qa fuit puerfa pe-
cunia in vtilitatē demētis: q pōt esse rō qre isto
scōo loco ageret cū curatore prio remoto cū cō-
dēnat⁹ fuerit ad pecuniā secūdi curatoris. qd p-
bat tex. ibi ex p dēnato z c. vñ uenit q iste prim⁹
remot⁹ vraf exceptōe rei iudicate: z hoc uoluit
dicere gl. q iste prim⁹ curator fuit in parte con-
dēnat⁹: in parte absolut⁹: z tex. hic inuit. Iō sit
ueri⁹ q exceptio rei iudicate cōpetat ipi curato-
ri remoto: z si dicas q nō pdest cōdēnatō soli.
ut. l. euidenter. d. excep. rei iud. z no. i. l. i. C. si plu-
res una sententia. Ad qd dico q ita prodest sē-
tentia condemnato z soluenti sicut absoluto:
ut no. in. l. ex morte. ad. l. acquil. z. l. si quis cum
totū. s. pe. de excep. rei iudi.

Questum. Lū uni nō def alteri ui-
def esse nō sū. h. d. scōo
habes limitationē. l. i. s. si unus. z. l. decreto. s.
de admi. tuto. f. q tūc habebat admīstrationez
insolidū qñ alter nō cōtradicit. Itē inducit per
Jac. de are. z Dy. ad. q. si vnus pstituat: z alter
positionē pstat z alter negat: hoc uerbū sibi nō
nocet: z pbat sic. qñ aliqs obscure pstat hētur
perinde ac si pstat id qd sibi plus nocet: ut.
l. de etate. s. q tacuit. s. de interro. actō. z q cu-
rator respēdet psonā dñi. Ista qstio fuit. Ddo.
antiquit⁹ z eā psequit in. l. i. C. de cōf. z ibi p
Lp. z Nic. d. mat. z uide qd no. per io. an. i. c. si
duo. extra de procur. li. vi. z uide quod not. iij:
q. i. c. aperit. in gl. q incipit. post ergo. Bar.

Mulier. Vide qd not.

Specu. in ti. d.
acti. s. finit. uer. sed utrū. z qd habet i
l. si qd cū scire. j. p emp. CAb hic usqz ad ti-
tulū de testamētis sūt dicta domini Nico. de
neapol. h iterposita: qa dñs bar. modicū scrip-
sit sup hoc libro: ut superius euidenter apparet.
De excusationibus tutorum. Rubrica.
Super rubrica dic z cōtinua ad precedētia
sic. Supra dixi qui z a quib⁹ tutores possint cō-
stitui. uerū quia constituti excusātur interdum:
ideo ponit hunc titū z istā materiam uide i pra-
ctica in spec. de tutore. s. finit. uer. tutor aut.

Trennius. Hāc. l. di-
uide i tres

pres. In pma ponit cōmētationez
tractatus quē de greco in latinū in-
tēdit trāsferre. In scōo pōit modū
quē intēdit seruare in psecutiōe trāslatiōis. In
tertio aggredif opus suū. scōa ibi faciam. tertia
ibi dicēdū. vsqz ad. s. nō pōt. h. d. Tutor uel cu-
rator liberto dari nisi in subsidiū igenu⁹ phibe-
tur. dar⁹ autē se excusare dz alias ad ratōnū red-
ditionē se obligat. libert⁹ uero nō pōt se a dicto
onere excusare. hoc. dicit. principuz hui⁹ legis

bz duas lect. scōa ē uera scdm Ray. z istā dicā in
verbo in grecorū. vbi expediā primā glo. Ibi ti-
bi. f. agnaro in defecto. Ibi faciā: no. iuricon. h
humiliter locutū. Ibi de his. f. de excusatiōe tu-
toris z curatoris. Ibi in grecorū. gl. expōit duo-
bus modis. f. in glo. prima. scōam t3 Dy. ut vi-
debitis statim in appostilla sequēti z eaz sequit
tertia glo. z glo. que incipit latina. z dictū est. s.
in pri. Ibi uoce. id est ex greca lingua in latinū
secundū Dy. Ibi uerbo subaudi apponā z di-
cā in greco. Ibi eoruz s; oruz grecorū. f. origi-
naliū. Ibi dicendum: hic incipias casum tu iu-
uenis ibi curatores: neqz ob. d. tutel. l. patron⁹.
z dicit se dixisse Ray. in glo. ibi So q ibi in pa-
trono: hic in alio. ibi penuria. Nota. q propter
penuriam personaruz nobiles interdū ad igno-
bilium obsequia coartantur. sic econtra ignobi-
les z infames ad dignitatum obsequia propter
penuriam personarum admittuntur. ut. j. de tu-
tel. l. generaliter. s. spurios. z. l. eos. d. mu. z ho-
no. l. honor. secundum Jac. de are. z ex hoc ha-
betur per De. C. qui z aduer. quos. l. i. z ibi si
autēz. uer. ubi dabitur a pside tutor uel cura-
tor ingenuus libertino: cum potuit dari liberti-
nus ex eodem facto: z propterea hunc uer. me-
lius iunges. s. ad uer. libertinus pupillus. omif-
so uer. libertinus enim. quem leges poss. eum.
C Glo. oppo. duobus modis z querit de una
questione. Primo oppo. de. l. cum ex oratiōe.
j. eo. z soluit: ut in glo. dic q ibi tanq̄ ingenui
habebantur: ut. C. de iure aure. anulo. z. ff. e. ti-
tu. per totum. Item oppo. quod gl. male dicit
q leges fuerunt translate de greco in latinum.
Sed contra immo uidetur q non: ut instit. de
iure natu. s. z non ineleganter. Sol. ut in glof.
De hoc utrum leges fuerunt in latino prius q̄
in greco. dic ut not. s. de origi. iuris. l. ij. s. i. in
princi. z per Ray. in constitutione. ff. in princi.
z plenius per glof. in auten. de non alie. s. nos
igitur. uer. alienationis. coll. ij. Querit glof.
quando iste ingenuus erit datus: nunquid erit
tutor de facto uel de iure. Respō. dic q immo
a iure: quia dari potest: sed habet se excusare:
ut patet. j. eo. l. cum ex oratione. fm Ray. nam
uerum est q potest dari: sed excusationem ha-
bet. Nico. de nea.

Non potest. Ibi curator genera-

lis: special sic. ut no.
Spec. de cura. s. ut autem. uerfi. sed nunquid.
C Glo. oppo. tribus modis. primo de. l. am-
plissimum. z. l. licet. C. eodē. titu. Sol. ut in glo.
C Secundo oppo. de interro. acti. per totum.
C Item oppo. glo. de. l. maritus. C. de procur.
Sol. glo. z rationem assignat glo. in. l. marituz.
C. de excu. tuto. z institu. eo. titu. s. si. quia pro-
pter affectionem remittimus rationem isti cura-
tori. dic sed certe eadem ratio habet locum in
procuratore: quia mulier propter affectionem
sibi redditionem rationis remitteret. quare di-
cunt aliqui q maius periculum est in curatore
z tutore quam sit in procuratore: quia a tutore
non potest exigi ratio tutela durante a procura-
tore sic: ut. j. de tute. z ra. distra. l. si quis. z. C. d.
admi. tuto. l. rationes. a procurator uero po-
test exigi quandocunqz: ut patet in. l. qui pro-
prio. s. fina. de procur. Sed hec ratio tangit tā-
tum tutorem: cum a tutore possint exigi ratōes
tutela durante: ut patet in. l. ij. z. l. rationes. C.
de admi. tu. quare dicunt alij q ratō est: quia
magis timet adultus curatorem suum q̄ timet
dominus procuratorem: quia curator domini⁹